

Khvesyuk, M. A., and Kulakovskiy, Yu. P. *Ekonomiko-pravove rehuliuвання pryrodokorystuvannya* [Economic and environmental regulation]. Kyiv: Kondor, 2004.

Khlobystov, Ye. V. "Finansovi mekhanizmy ekolohichnoi polityky" [Financial mechanisms for environmental policy]. *Stratehiia rozvytku Ukrainy*, no. 3-4 (2004): 744-752.

Kanov, V. I., and Pomulev, A. A. "Upravlenie riskami innovatsionnoy deiatelnosti kak osnova ustoychivogo ekonomicheskogo razvitiia predpriiaty" [Risk management innovation as the basis for sustainable economic development of enterprises]. *Vestnik TGU*, no. 4 (2011): 39-48.

Manes, A. *Osnovy strakhovogo dela* [Bases of insurance business]. Moscow: ANKIL, 1992.

Osadets, S. S., Artiukh, T. M., and Hamankova, O. O. *Strakhovi posluhy* [Insurance services]. Kyiv: KNEU, 2007.

Oftsiniyi sait Derzhavnoi komisii z rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh Ukrainy. <http://www.dfp.gov.ua>

Oftsiniyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Raykher, V. K. *Obshchestvenno-istoricheskie tipy strakhovaniia* [Socio-historical types of insurance]. Moscow: Izd-vo AN SSSR, 1947.

Reytman, L. I. *Strakhovoe delo* [Insurance]. Moscow: Finansy i statistika, 2005.

Savchuk, N. V. "Finansovo-ekonomichnyi mekhanizm ekolohizatsii vyrobnychoi diialnosti" [Financial and economic mechanism of ecological production]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk*, 2005.

Shakura, O., and Serdyk-Kopchekchi, Y. "Development of Environmental Insurance in CIS Countries as a Tool of Environmental Security Enhancement in Europe". *North-East Asia academic forum*. Khabarovsk: Khabarovsk State Academy of Economics and Law, 2011. 262-263.

Strakhuvannya [Insurance]. Kyiv: Znannia, 2008.

Shumpeter, Y. *Kapitalizm, sotsializm i demokratiia* [Capitalism, Socialism and Democracy]. Moscow: Ekonomika, 1995.

Vnukova, N. N., Pritula, N. I., and Achkasova, S. A. "Modelirovaniye protsessa priamogo gosudarstvennogo regulirovaniia razvitiia strakhovogo ryinka Ukrainy" [Simulation of the direct state regulation of the insurance market of Ukraine]. *Strakhovoe delo*, no. 3 (2010): 21-27.

Williamson, O. W. "Credible Commitments: Using Hostages to support exchange". *The American Economic Review*, vol. 73, no. 4 (1983): 519-520.

УДК 336.71

ОЦІНКА СТАНУ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

ОГЕРЧУК М. О.

УДК 336.71

Огерчук М. О. Оцінка стану діяльності банків з іноземним капіталом на вітчизняному ринку банківських послуг

Діяльність іноземних банків, з огляду на свою специфіку та частку в системі, залишаються одним із вагомих факторів впливу на подальший розвиток банківської системи України. У статті досліджено стан та ефективність діяльності банків з українським капіталом і банків, що перебувають під контролем іноземних інвесторів, на вітчизняному ринку банківських послуг у посткризовий період. Розглянуто розподіл українських банків за країнами його походження, встановлено характер розподілу активів банків з іноземним капіталом і приналежність їх до певних груп за розміром. Проаналізовано, відповідно до приналежності капіталу, такі показники, як мультиплікатор капіталу, рентабельність активів (ROA) і власного капіталу (ROE) по банківській системі загалом та для кожної групи банківських установ, згідно з класифікацією НБУ, зокрема. Запропоновано заходи для стабілізації банківської системи.

Ключові слова: банк з іноземним капіталом, іноземний капітал, банк з національним капіталом, мультиплікатор капіталу, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу.

Рис.: 9. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Огерчук Марія Олександрівна – аспірантка, кафедра банківської справи, Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (пр. Т. Шевченка, 9, Львів, 79005, Україна)

E-mail: mary.ohurchyk@gmail.com

УДК 336.71

Огерчук М. А. Оценка состояния деятельности банков с иностранным капиталом на отечественном рынке банковских услуг

Деятельность иностранных банков, учитывая свою специфику и долю в системе, остаются одним из весомых факторов влияния на дальнейшее развитие банковской системы Украины. В статье исследовано состояние и эффективность деятельности банков с украинским капиталом и банков, находящихся под контролем иностранных инвесторов, на отечественном рынке финансовых услуг в посткризисный период. Рассмотрено распределение украинских банков по странам его происхождения, установлен характер распределения активов банков с иностранным капиталом и принадлежность их к определенным группам по размеру. Проанализированы, согласно принадлежности капитала, такие показатели, как мультипликатор капитала, рентабельность активов (ROA) и собственного капитала (ROE) по банковской системе в целом и для каждой группы банковских учреждений, согласно классификации НБУ, в частности. Предложены меры по стабилизации банковской системы.

Ключевые слова: банк с иностранным капиталом, иностранный капитал, банк с национальным капиталом, мультипликатор капитала, рентабельность активов, рентабельность собственного капитала.

Рис.: 9. **Табл.:** 1. **Библ.:** 9.

Огерчук Мария Александровна – аспирантка, кафедра банковского дела, Львовский институт банковского дела Университета банковского дела Национального банка Украины (пр. Т. Шевченко, 9, Львов, 79005, Украина)

E-mail: mary.ohurchyk@gmail.com

UDC 336.71

Oherchuk M. Assessment of the State of Activity of Banks with Foreign Capital in the Domestic Market of Banking Services

Activity of foreign banks, taking into account its specificity and share in the system, is still one of the significant factors of influence upon the further development of the banking system of Ukraine. The article studies the state and effectiveness of activity of banks with the Ukrainian capital and banks that are under control of foreign investors, in the domestic market of financial services in the post-crisis period. It considers distribution of Ukrainian banks by countries of its origin, and establishes the character of distribution of assets of the banks with foreign capital and their grouping by size. It analyses, in accordance with the capital ownership, such indicators as the equity multiplier, return on assets (ROA) and return on equity (ROE) over the banking system in general and for each group of banking establishments, in accordance with the NBU classification, in particular. It offers measures on stabilisation of the banking system.

Key words: bank with foreign capital, foreign capital, bank with national capital, equity multiplier, profitability of assets, profitability of own capital.

Pic.: 9. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Oherchuk Mariya O. – Postgraduate Student, Department of Banking, Lviv Institute of Banking of University of Banking of the National Bank of Ukraine (pr. T. Shevchenko, 9, Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: mary.ohurchyk@gmail.com

У забезпеченні фінансової стабільності держави та підвищенні рівня розвитку економіки країни провідну роль відіграє банківська система. На думку рейтингового агентства Moody's, прогноз розвитку банківської системи України у 2012 – 2013 рр. залишається «негативним» через складне операційне середовище, високу частку проблемних кредитів і низький рівень прибутковості банків [1]. Тому забезпечення стабільності банківської системи – це першочергове завдання, яке необхідно вирішити на шляху інтеграції України до європейського економічного простору.

Одним із важливих джерел підвищення рівня капіталізації банків і фінансування економіки є іноземний капітал. На сучасному етапі банківська система та економіка України потребує притоку іноземних інвестицій, але існує необхідність визначення, в якій формі та на яких умовах потрібно залучати іноземний капітал у банківську сферу.

Про важливість питання присутності банків з іноземним капіталом свідчить той факт, що в Європейському Союзі активно обговорюються питання щодо запровадження єдиних європейських ліцензій на банківську та страхову діяльність, а згодом і загальних ліцензій, які дадуть банкам змогу працювати в різних країнах, відкривати філії, надавати міжнародні банківські послуги за єдиним стандартом [2].

Оскільки іноземні банки відіграють системоутворюючу роль з огляду на суттєву частку на банківському ринку, то їхня реакція на кризові явища та розвиток у посткризовий період окреслила основні шляхи самовідновлення банківської системи України. Враховуючи те, що подолання негативних наслідків фінансової кризи триває досі, важливо проаналізувати ефективність внеску іноземних банків у даний процес для оптимізації подальшого регулювання іноземного капіталу в Україні.

Дослідженню впливу іноземного капіталу на функціонування банківської системи України присвячено низку наукових публікацій А. Дробязка, Н. Савченка, О. Барановського, К. Павлюка, В. Гейця, В. Геєця, Т. Смолженко, Ф. Шпиго, О. Васюренка, А. Мороза, А. Вожжова,

А. Гальчинського, О. Дзюблюка, А. Єпіфанова, В. Козюка, В. Новицького, Ю. Пахомова, Н. Шелудько, О. Петрика, О. Плотнікова, А. Поручника, Ю. Прозорова, М. Савлука, І. Сала, В. Стельмаха, А. Кузнецової та інших авторів.

Метою статті є дослідження ефективності діяльності банків з іноземним капіталом на вітчизняному ринку в посткризовий період.

За даними Держстату у січні – вересні 2012 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 4,3 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій, що становить 91,07% до відповідного періоду 2011 р. Обсяг внесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій станом на 1 жовтня 2012 р. становить 52673,8 млн дол. США, що на 5,2% більше обсягів інвестицій на початок 2012 р. У тому числі, у фінансових установах зосереджено 29,8% загального обсягу прямих інвестицій в Україну (рис. 1) [3].

Отже, у процесі розвитку інтеграційних процесів економіки України в європейський економічний простір, у вітчизняній банківській системі активно збільшується кількість іноземних банків в Україні, зростає частка іноземних інвесторів у капіталі українських банків. Так, станом на 01.12.2012 р. кількість фінансових установ, що перебували під контролем іноземного інвестора, становила 54 (з них 22 банків зі 100% іноземним капіталом і 15 банків мають у своїй структурі капіталу понад 90% іноземного) із 176 діючих банків, тобто частка банків з іноземним капіталом складає 30,1% від загальної кількості фінансових установ в банківському секторі України.

Значну роль у фінансуванні українських банків має капітал із джерелом походження з Кіпру та Австрії (рис. 2). Інтерес до українських фінансових ресурсів проявляють Німеччина, Польща, Нідерланди, Швеція та інші країни.

Банки з іноземним капіталом присутні у всіх чотирьох групах банків і тому можемо стверджувати про залежність банківського сектора від іноземного капіталу, оскільки станом на 01.01.2013 р. 23 банків (I та II групи) з іноземним капіталом контролюють понад 50% загального обсягу активів банківської системи України (рис. 3).

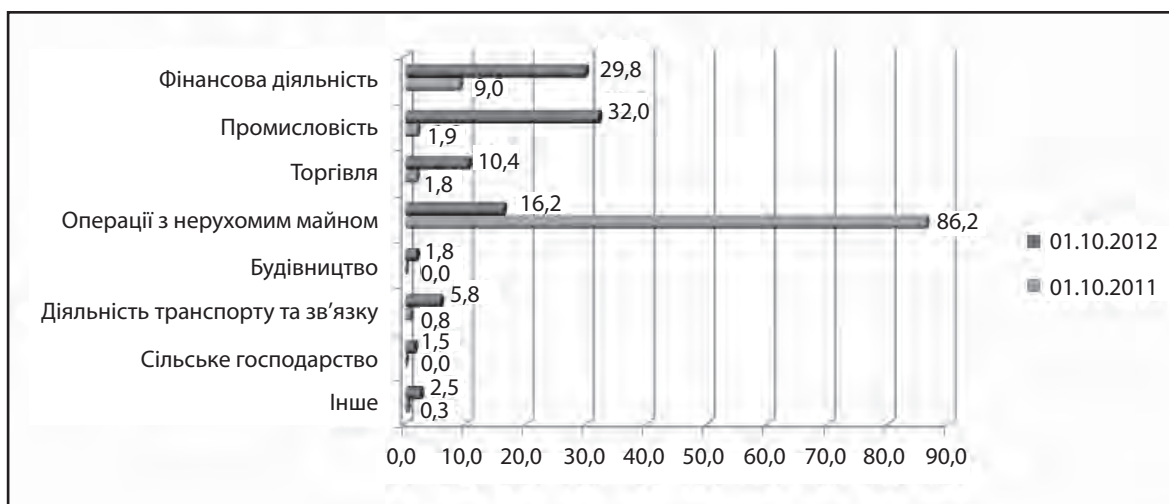

Рис. 1. Розподіл прямих інвестицій за основними видами економічної діяльності (у % до загального обсягу інвестування) [3]

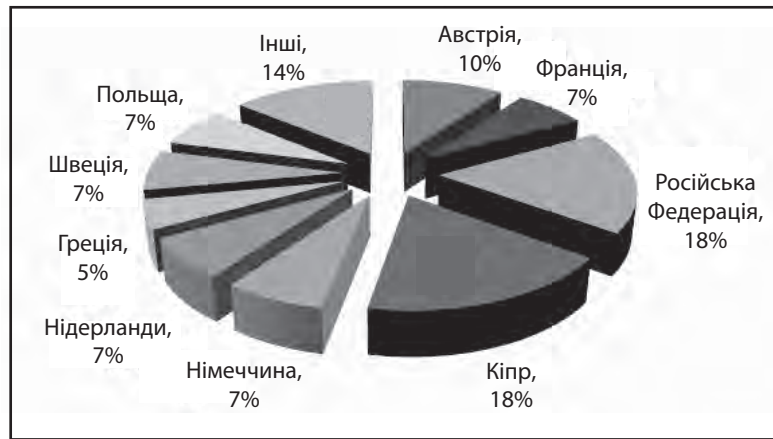

Рис. 2. Розподіл банківських активів України, що контролюються нерезидентами на 01.04.2012 р. [4]

Рис. 3. Розподіл активів між банківськими установами по групах на 01.01.2013 р. (тис. грн) [5; 6]

Аналізуючи власний капітал банківської системи України, необхідно відзначити, що його обсяг протягом 2012 р. зріс на 24% у порівнянні з 2011 р., і частка влас-

ного капіталу у банках з іноземним капіталом складає 53% загального обсягу власного капіталу банків України (табл. 1).

Таблиця 1

Показники діяльності вітчизняних банків та банків з іноземними капіталом в Україні [6; 7; 8]

Показник	01.01.2011 р.		01.01.2012 р.		01.01.2013 р.	
	Банки з іноземним капіталом	Банки з національним капіталом	Банки з іноземним капіталом	Банки з національним капіталом	Банки з іноземним капіталом	Банки з національним капіталом
Статутний капітал	70 865 073	74 992 136	86 684 390	85 180 275	85 393 636	90 845 194
Чистий прибуток	-9 090 041	-3 936 543	-3 957 834	-3 749 714	3 377 218	1 521 587
Усього власного капіталу	69 163 929	68 561 184	79 531 538	75 955 388	89 638 173	80 558 088
Кредити та заборгованість клієнтів, усього	493 476 049	257 060 330	514 517 142	299 346 607	429 259 169	265 121 876
Резерви під знецінення кредитів і заборгованості клієнтів	-99 182 883	-40 443 787	-99 204 284	-48 558 446	-83 931 866	-48 173 274
Усього активів	581 763 266	360 320 728	631 038 719	423 233 568	663 476 755	463 702 624
ROA, %	-1,56%	-1,09%	-0,63%	-0,89%	0,51%	0,33%
ROE, %	-13,14%	-5,74%	-4,98%	-4,94%	3,77%	1,89%
Мультиплікатор капіталу	8,41	5,26	7,93	5,57	7,40	5,76

З метою оцінки ефективності діяльності банків з українським капіталом і банків, що перебувають під контролем іноземних інвесторів, були розраховані мультиплікатор капіталу, рентабельність активів (ROA) і власного капіталу (ROE) по банківській системі загалом (див. табл. 1). Значення показників рентабельності активів і власного капіталу на початок 2012 р. мали від'ємне значення, що зумовлене отриманням банками збитку. Необхідно звернути увагу, що збитки банківського сектора на початку посткризового періоду майже на 60% обумовлені від'ємними показниками фінансової діяльності банківських установ із іноземним капіталом. Але станом на 01.01.2013 р. банківські установи, незважаючи на складності на локальному грошово-кредитному ринку і зниження загальної економічної активності, одержали прибуток в сумі 4 898 млн грн (70% якого належить банкам з іноземним капіталом). 2012 р. став першим прибутковим роком для банківських установ після трьох років збитків, і відбулося зростання показників рентабельності банків. Щодо показника мультиплікатора капіталу, то його значення ні для банків з іноземним капіталом, ні для банків з національним капіталом не є в межах оптимальних значень, проте значення мультиплікатора капіталу для банків з іноземним капіталом є вищим, ніж для банків з національним.

Розглянемо зазначені показники діяльності банків з українським капіталом і банків, що перебувають

під контролем іноземних інвесторів більш детально, зокрема для кожної групи банківських установ згідно з класифікацією НБУ.

Як видно з рис. 4 і рис. 5, найнижче значення показника рентабельності активів мали банки II групи з вітчизняним капіталом, хоча станом на 01.01.2011 р. лише I група банків з національним капіталом мала додатне значення даного показника – 0,31%, у той час як всі групи банків з іноземним капіталом одержують від'ємні показники. Варто також зазначити, що протягом 2011 – 2012 рр. прослідковуємо стрімке зростання ROA для I та III груп банків з іноземним капіталом і II групи банків з національним. Станом на 01.01.2013 р. на найнижчому рівні за показником ROA з-поміж усіх груп банків залишається III група банків з національним капіталом.

Рентабельність капіталу характеризує діяльність банку з погляду ефективності управління щодо розміщення активів, тобто їх можливості приносити дохід. Дані рис. 6 і рис. 7 свідчать, що даний показник за 2011 – 2013 рр., як для банків з національним, так і для банків з іноземним капіталом, перебуває на низькому рівні. Варто звернути увагу, що різкі зміни в зменшенні можуть відображати високий рівень іммобілізації активів і, як наслідок, ризик втрат оперативного мобільного управління активами.

Як і у ситуації з показником рентабельності активів, станом на 01.01.2011 р. найнижче значення рента-

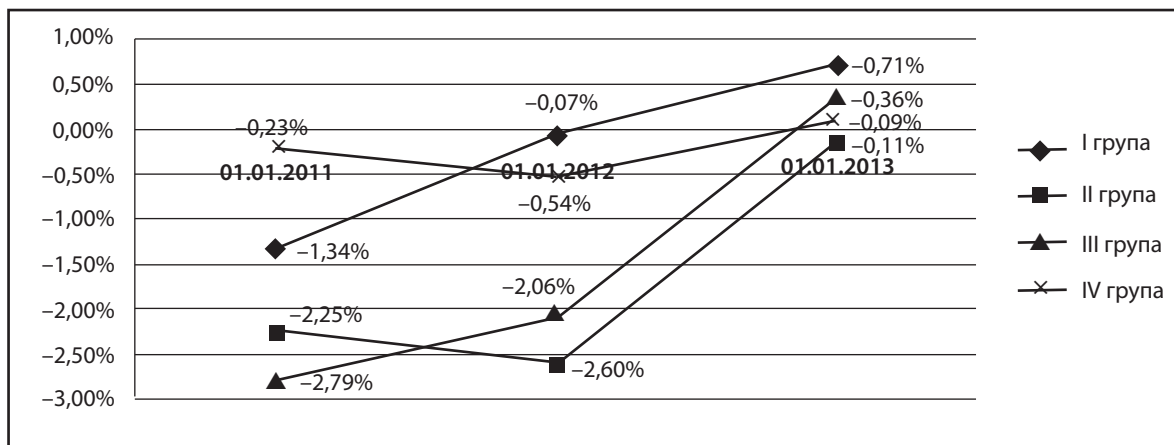

Рис. 4. Динаміка рентабельності активів банків з іноземним капіталом з 01.01.2011 р. по 01.01.2013 р.

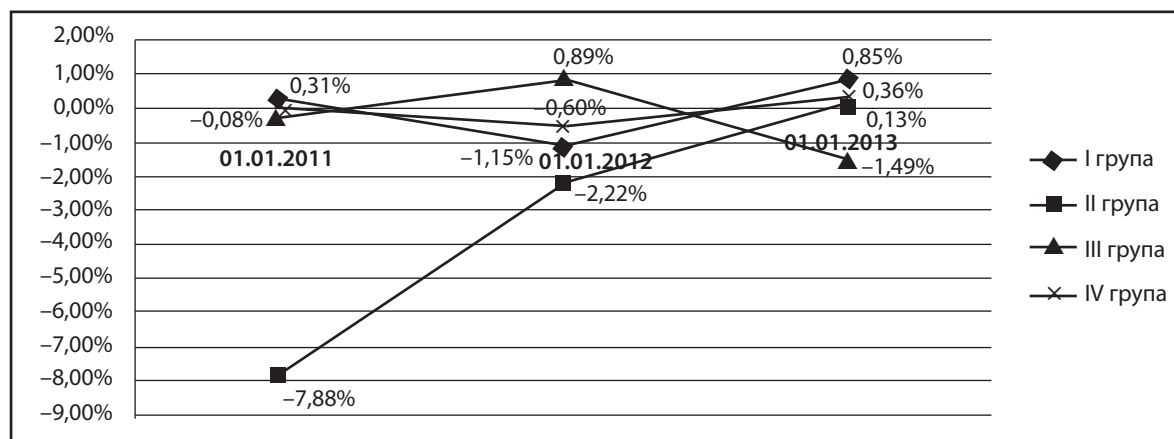

Рис. 5. Динаміка рентабельності активів банків з національним капіталом з 01.01.2011 р. по 01.01.2013 р.

бельності капіталу мали банки II групи з вітчизняним капіталом. Станом на 01.01.2013 р. значення показника ROE значно покращується, що обумовлюється зниженням відрахувань у резерви на покриття кредитних втрат і як наслідок зростання чистого прибутку. Проте, значення даного показника на початок 2013 р. залишається досить низьким для III групи банків з національним капіталом.

Що стосується коефіцієнта мультиплікатора капіталу, який характеризує ступінь покриття активів акціонерним капіталом, то за оптимального співвідношенні 12,0 – 15,0, то він протягом 2011 – 2013 рр., як у банках з національним, так і з іноземним капіталом не знаходиться в оптимальних межах (рис. 8 і рис. 9). Крім того, значення даного показника протягом аналізованого періоду практично для всіх груп банків спадає, винятком є лише IV група банків з іноземним капіталом, у якій відбувається збільшення даного показника на 1,55. Зниження даного мультиплікатора капіталу свідчить, насамперед, що темп зростання активів перевищує темп зростання капіталу і, по-друге, – про наявність тенденції зниження використання «потужностей» із залучення їх з капіталу.

Таким чином, 2012 р. виявився ще одним досить непростим роком для української банківської системи. Макроекономічна невизначеність, високі девальваційні очікування, посилення адміністративного впливу і нестача потенційно якісних позичальників – це комплекс

тих чинників, які характеризували операційне середовище банківського сектора в 2012 р. Крім того, несприятлива зовнішня кон'юнктура і неможливість залучення дешевого зовнішнього ресурсу через проблеми європейського банківського сектора в поєднанні з жорсткою монетарною політикою Національного банку змусили українську банківську систему в 2012 р. орієнтуватися виключно на внутрішній висококонкурентний ресурсний ринок за рекордно високими ставками.

ВИСНОВКИ

Останні роки банківський сектор України зіткнувся з низкою проблем, однією з яких є неспроможність українських банківських установ конкурувати з іноземними, основною конкурентною перевагою яких над вітчизняними банками є високий рівень зовнішньої підтримки, а саме, можливість швидкого доступу до дешевих ресурсів материнських груп. Так, процеси глобалізації та транснаціоналізації банківського сектора України демонструють суперечливість розвитку даних чинників, що проявляються в чутливості національного банківського сектора до зовнішніх кризових явищ і зростаючій можливості порушення фінансової безпеки держави, з одного боку. Так, при виникненні зовнішніх чи внутрішніх загроз і ризиків для фінансової системи України, зростанні факторів її дестабілізації, низький

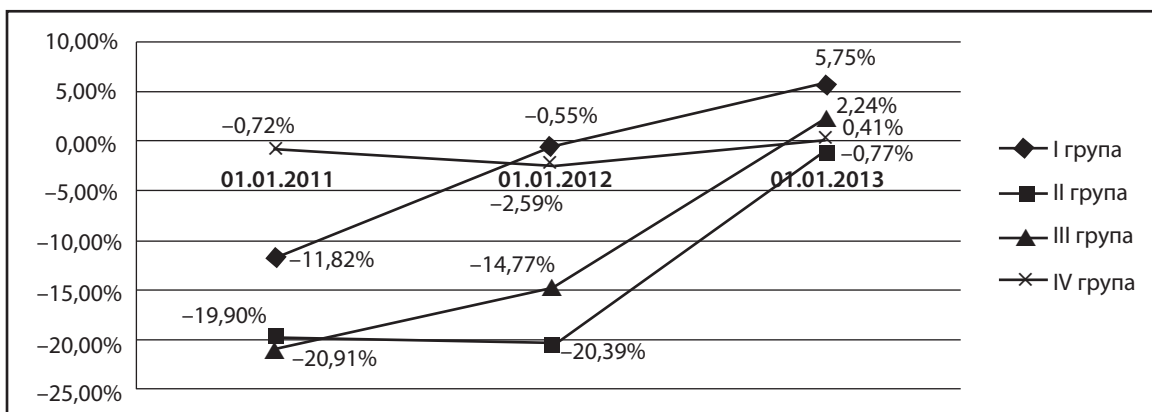

Рис. 6. Динаміка рентабельності капіталу банків з іноземним капіталом з 01.01.2011 р. по 01.01.2013 р.

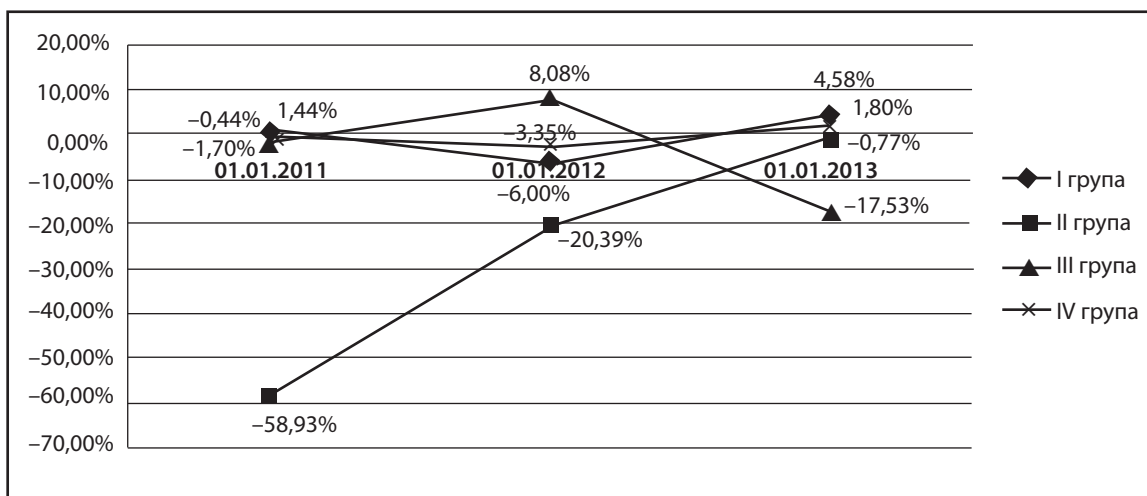

Рис. 7. Динаміка рентабельності капіталу банків з національним капіталом з 01.01.2011 р. по 01.01.2013 р.

рівень капіталізації вітчизняних банків не здатен захистити її, що створює додаткові ризики порушення стабільності для національної економіки в цілому [9]. А з іншого боку, за умов нестабільного розвитку економіки України, спричиненого переважно відсутністю стабільних джерел фінансування, присутність іноземного капіталу в банківській системі України дає можливість залучати необхідні ресурси на внутрішні фінансові ринки.

також стан фінансового ринку в цілому; на гальмування інфляційних тенденцій та підтримку валютної стабільності та подолання низки внутрішніх проблем банківського сектора, серед яких реформування банківського сектора шляхом ліквідації слабких банків, створення єдиної банківської інфраструктури, удосконалення вимог до універсальних банків, розвиток спеціалізованих кредитних організацій. ■

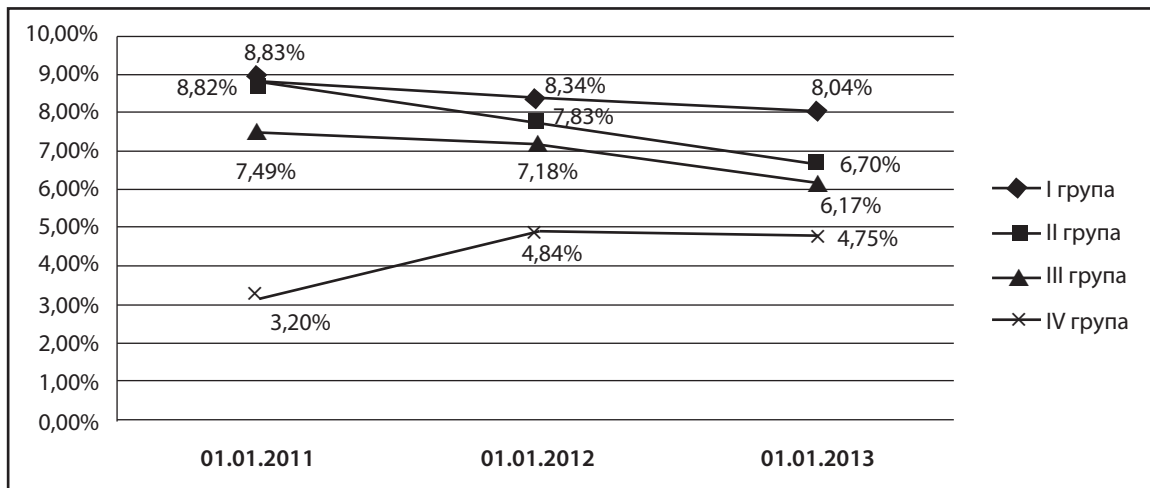

Рис. 8. Динаміка мультиплікатора капіталу банків з іноземним капіталом з 01.01.2011 р. по 01.01.2013 р.

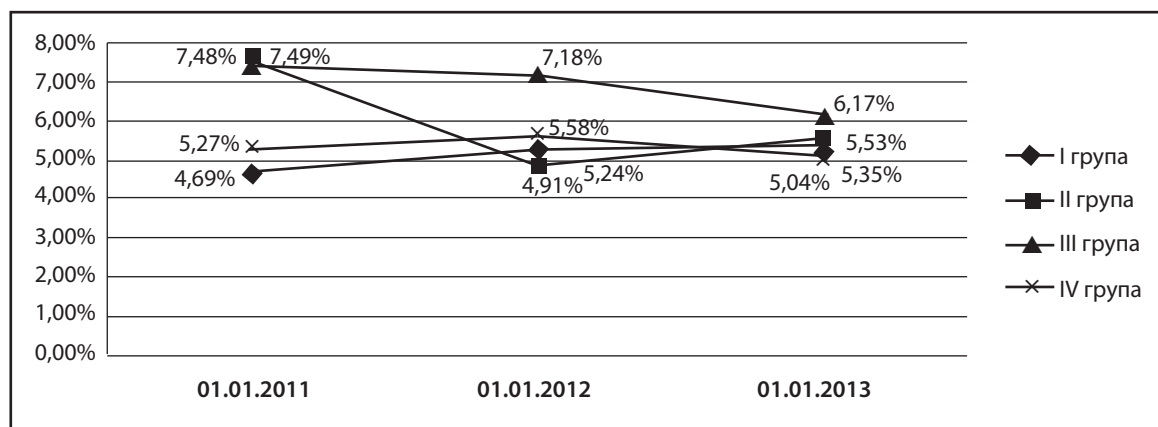

Рис. 9. Динаміка мультиплікатора капіталу банків з національним капіталом з 01.01.2011 р. по 01.01.2013 р.

Фінансова криза на міжнародному ринку та економічна нестабільність в Україні визначили для банківських установ нове операційне середовище. На сучасному етапі посткризового відновлення негативні тенденції зміщуються з пасивного до активного боку банківських балансів. Іноземні банки продовжують боротися з проблемою погіршення якості наданих позик, що генерують додаткові витрати на формування резервів. Діяльність іноземних банків, з огляду на свою специфіку та частку в системі, лишається одним із вагомих факторів впливу на подальший розвиток банківської системи України.

Для стабілізації банківської системи регулюючими органами та банками повинні бути здійснені заходи, що мають спрямовуватися на послаблення дії зовнішніх загроз, наприклад: на подолання негативних тенденцій у реальному секторі економіки країни, що поліпшить платоспроможність основних клієнтів і партнерів банків, а

ЛІТЕРАТУРА

1. Moody's: Ukraine's banking system outlook remains negative / Офіційний сайт рейтингового агентства Moody's [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moody.com/research/Moodys-Ukraines-banking-system-outlook-remains-negative--PR_247474
2. Козьменко О. В. Експансія іноземного капіталу в банківську систему України: загрози і можливості / О. В. Козьменко, Т. А. Васильєва // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – № 2. – С. 98 – 102.
3. Інвестиційний клімат в Україні / Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/file/link/193968/file/invest_klimat%2004_12_2012.doc
4. Інформація про власників істотної участі у банку станом на 01.04.2012 / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=51343>

5. Довідник банківських установ / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=104317

6. Дані фінансової звітності банків України станом на 01.01.2013 р. / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=366148>

7. Дані фінансової звітності банків України за станом на 01.01.2011 р. / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=87472

8. Дані фінансової звітності банків України станом на 01.01.2012 р. / Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=359492

9. **Месечко І. М.** Оцінка ефективності діяльності іноземних банків на національному ринку фінансових послуг / І. М. Месечко // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2012. – № 2. – С. 231 – 237.

REFERENCES

“Dovidnyk bankivskykh ustanov” [Directory of banks]. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=104317

“Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy stanom na 01.01.2013 r.” [These financial statements of banks in Ukraine as of 01.01.2013]. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=366148>

“Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy za stanom na 01.01.2011 r.” [These financial statements of banks of Ukraine as of 01.01.2011]. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=87472

“Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy stanom na 01.01.2012 r.” [These financial statements of banks in Ukraine as of 01.01.2012]. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho banku Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=359492

“Investytsiyniy klimat v Ukraini” [Investment climate in Ukraine]. http://www.me.gov.ua/file/link/193968/file/invest_klimat%2004_12_2012.doc

“Informatsiia pro vlasnykiv istotnoi uchasti u banku stanom na 01.04.2012” [Information about the ultimate controllers of the Bank as at 01.04.2012]. <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=51343>

Kozmenko, O. V., and Vasylieva, T. A. “Ekspansii inozemnoho kapitalu v bankivsku systemu Ukrainy: zahrozy i mozhlyvosti” [The expansion of foreign capital in the banking system of Ukraine: challenges and opportunities]. *Visnyk UBS NBU*, no. 2 (2010): 98-102.

Moody's: Ukraine's banking system outlook remains negative. http://www.moody's.com/research/Moodys-Ukraines-banking-system-outlook-remains-negative--PR_247474

Miesiechko, I. M. “Otsinka efektyvnosti diialnosti inozemnykh bankiv na natsionalnomu rynku finansovykh posluh” [Evaluating the effectiveness of foreign banks in the domestic financial market]. *Problemy razvytyia vneshneekonomycheskykh svyazei y pryvlechenyia ynostrannykh ynvestytsiy: rehyonalnyi aspekt*, no. 2 (2012): 231-237.